

HOTĂRÂREA TRIBUNALULUI (Camera a patra extinsă)
17 iunie 1998*

**Union européenne de l'artisanat
et des petites et moyennes entreprises (UEAPME)
împotriva
Consiliului Uniunii Europene**

„Acordul privind politica socială – Anularea unei directive – Admisibilitate — Statutul partenerilor sociali în procesul de adoptare a directivei – Reprezentativitatea partenerilor sociali”

Cauza T-135/96

În cauza T-135/96,

Union européenne de l'artisanat et des petites et moyennes entreprises (UEAPME), asociație de naționalitate belgiană, cu sediul la Bruxelles (Belgia), reprezentată de către domnii Francis Herbert, Daniel Tomasevic, avocați în Baroul din Bruxelles și Geneviève Tuts, avocat în Baroul din Liège, cu domiciliul ales în Luxemburg, la cabinetul lui Carlos Zeyen, 67, Rue Ermesinde,

reclamantă,

susținută de

Confédération générale des petites et moyennes entreprises et du patronat réel (CGPME), asociație de naționalitate franceză, cu sediul la Puteaux (Franța),

Union Professionnelle Artisanale (UPA), asociație de naționalitate franceză, cu sediul la Paris,

Nationaal Christelijk Middenstandsverbond (NCMV), asociație de naționalitate belgiană, cu sediul la Bruxelles,

Koninklijke Vereniging MKB-Nederland, asociație de naționalitate olandeză, cu sediul la Delft (Țările de Jos),

Fédération des Artisans, asociație de naționalitate luxemburgheză, cu sediul la Luxemburg,

* Limba de procedură: franceza.

Confederazione Generale Italiana del Artigianato (Confartigianato), asociație de naționalitate italiană, cu sediul la Roma,

Wirtschaftskammer Österreich, organizație de drept public austriac, cu sediul la Viena,

Bundesvereinigung der Fachverbände des Deutschen Handwerks eV (BFH), asociație de naționalitate germană, cu sediul la Bonn (Germania),

reprezentate de către Paul Beghin, avocat în Baroul din Luxemburg, cu domiciliul ales la cabinetul acestuia, 67, Rue Ermesinde,

interveniente,

împotriva

Consiliul Uniunii Europene, reprezentat de către domnul Frédéric Anton, membru al Serviciului Juridic, în calitate de agent, cu domiciliul ales în Luxemburg, la biroul domnului Alessandro Morbilli, Director General al Direcției de Afaceri Juridice a Băncii Europene de Investiții, 100, Boulevard Konrad Adenauer,

pârât,

susținut de

Comisia Comunităților Europene, reprezentată de către doamna Maria Patakia, membră a Serviciului Juridic, în calitate de agent, cu domiciliul ales în Luxemburg la biroul domnului Carlos Gómez de la Cruz, membru al Serviciului Juridic, Centre Wagner, Kirchberg,

intervenientă,

având ca obiect o cerere de anulare a Directivei 96/34/CE a Consiliului din 3 iunie 1996 privind acordul-cadru referitor la concediul pentru creșterea copilului încheiat între Union des confédérations de l'industrie et des employeurs d'Europe (UNICE), Centre européen de l'entreprise publique (CEEP) și Confédération européenne des syndicats (CES) (JO L 145, p. 4),

TRIBUNALUL DE PRIMĂ INSTANȚĂ AL COMUNITĂȚILOR EUROPENE (Camera a patra extinsă)

compus din doamna P. Lindh, președinte, domnii R. García-Valdecasas, K. Lenaerts, J. D. Cooke și M. Jaeger, judecători,

grefier: domnul A. Mair, administrator

având în vedere procedura scrisă și în urma procedurii orale din 11 martie 1998,

pronunță prezenta

HOTĂRÂRE

Fapte și procedură

1 Union Européenne de l'Artisanat et des Petites et Moyennes Entreprises (UEAPME, denumită în continuare „reclamanta”) este o asociație europeană care reprezintă și apără la nivel european interesele întreprinderilor mici și mijlocii (denumite în continuare „IMM-uri”).

2 La 3 iunie 1996, Consiliul a adoptat, în temeiul articolului 4 alineatul (2) din Acordul privind politica socială încheiat între statele membre ale Comunității Europene cu excepția Regatului Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord (denumit în continuare „Acord”), anexat la Protocolul nr. 14 privind politica socială, anexat la Tratatul de instituire a Comunității Europene, Directiva 96/34/CE privind acordul-cadru referitor la concediul pentru creșterea copilului încheiat de Union des Confédérations de l'Industrie et des Employeurs d'Europe (UNICE), Centre Européen de l'Entreprise Publique (CEEP) și Confédération Européenne des Syndicats (CES) (JO L 145, p. 4, denumită în continuare „Directiva 96/34”).

3 Această directivă constituie primul act legislativ adoptat în temeiul articolelor 3 și 4 din Acord, al cărui conținut este următorul:

„Articolul 3

1. Comisia are sarcina de a promova consultarea partenerilor sociali la nivel comunitar și de a lua orice măsură utilă pentru a facilita dialogul dintre aceștia, având grijă ca sprijinul acordat părților să fie echilibrat.

2. În acest scop, înainte de a prezenta propuneri în domeniul politicii sociale, Comisia consultă partenerii sociali cu privire la posibila orientare a unei acțiuni comunitare.

3. În cazul în care, după această consultare, Comisia consideră că o acțiune comunitară este de dorit, aceasta consultă partenerii sociali asupra conținutului propunerii avute în vedere. Partenerii sociali vor prezenta Comisiei un aviz sau, după caz, o recomandare.

4. Cu ocazia acestei consultări, partenerii sociali pot informa Comisia că doresc să inițieze procesul menționat la articolul 4. Durata procedurii nu poate depăși nouă luni, în afara cazului în care prelungirea este hotărâtă în comun de partenerii sociali în cauză și de Comisie.

Articolul 4

1. Dialogul între partenerii sociali la nivel comunitar poate conduce, în cazul în care aceștia doresc acest lucru, la stabilirea unor relații convenționale, inclusiv încheierea unor acorduri.

2. Punerea în aplicare a acordurilor încheiate la nivel comunitar are loc fie în conformitate cu procedurile și practicile proprii partenerilor sociali și statelor membre, fie, în domeniile care intră sub incidența articolului 2, la cererea comună a părților semnatare, printr-o decizie a Consiliului la propunerea Comisiei.

Consiliul hotărăște cu majoritate calificată, în afara cazului în care acordul în cauză conține una sau mai multe dispoziții privind unul din domeniile menționate la articolul 2 alineatul (3) și în această situație acesta hotărăște în unanimitate”. »

4 În Comunicarea sa privind punerea în aplicare a Acordului privind politica socială [COM(93) 600 final] (denumită în continuare „comunicare”), Comisia a considerat că reclamanta era o asociație patronală „foarte reprezentativă” a categoriilor speciale de întreprinderi sau de aspecte speciale ale activităților acestora, care intră în categoria organizațiilor interprofesionale ce reprezintă anumite categorii de muncitori sau de întreprinderi. Prin urmare, reclamanta figurează pe lista menționată la anexa 2 la comunicare a organizațiilor care răspund criteriilor pe care aceasta le-a fixat la considerentul 24 din comunicare în vederea asigurării unei funcționări corespunzătoare a procesului de consultare prevăzut la articolul 3 din Acord. Această listă cuprinde, în special, organizații interprofesionale cu caracter general și organizații interprofesionale care reprezintă anumite categorii de lucrători sau de întreprinderi. La considerentul 49 din comunicare, Comisia declară că „estimează că prezenta comunicare prevede norme de bază pentru punerea în aplicare a noilor proceduri, în vederea desfășurării unei acțiuni eficiente și deschise”.

5 În 1983, Comisia elaborase o propunere de directivă referitoare la concediile pentru creșterea copilului și la concediile pe motive familiale, care nu a fost niciodată adoptată de către Consiliu. La 21 ianuarie 1995, Comisia a decis să consulte partenerii sociali cu privire la posibila orientare a unei acțiuni comunitare în domeniul concilierii vieții de familie cu cea profesională, în conformitate cu articolul 3 alineatul (2) din Acord.

6 Reclamanta, precum și alte asociații reprezentative consultate au adresat Comisiei, la 6 aprilie 1995, o poziție comună. Autorii acestui document au insistat pe lângă Comisie ca aceasta să facă „tot ce îi stă în putere pentru a nu exclude din cadrul negocierilor anumite probleme importante și anumiți reprezentanți ai partenerilor sociali”.

7 În iunie 1995, având în vedere faptul că se recomanda o acțiune comunitară, Comisia a consultat din nou partenerii sociali cu privire la conținutul propunerii în cauză, în conformitate cu articolul 3 alineatul (3) din Acord. La 5 iulie 1995, reclamanta, precum și celelalte organizații consultate au prezentat din nou o poziție comună.

8 În aceeași zi, asociațiile UNICE, CEEP și CES au informat Comisia, în conformitate cu articolul 3 alineatul (4) din Acord, cu privire la intenția lor de a recurge la posibilitatea oferită de articolul 4 alineatul (1) din Acordul menționat anterior de a începe negocieri privind concediul pentru creșterea copilului.

9 La 6 noiembrie 1995, UNICE, CEEP și CES au căzut de acord cu privire la o propunere de acord-cadru. La 14 decembrie 1995, cele trei organizații menționate anterior au încheiat acordul-cadru cu privire la concediul pentru creșterea copilului (denumit în continuare „acord-cadru”) și l-au transmis Comisiei, solicitând să fie pus în aplicare printr-o decizie a Consiliului la propunerea Comisiei, în conformitate cu articolul 4 alineatul (2) din Acord. Între timp, prin comunicările din 30 noiembrie și 13 decembrie 1995, reclamanta a informat Comisia că regretă faptul de a nu fi participat la dialogul social, aducându-i la cunoștință criticile sale privind propunerea de acord-cadru.

10 La 20 decembrie 1995, Comisia a transmis acordul-cadru în cauză organizațiilor pe care aceasta le consultase sau pe care le informase în prealabil și care nu erau semnatarii acestuia, printre care figura și reclamanta, invitându-le la o ședință pentru informare și dialog la 5 ianuarie 1996. Reclamanta a participat la această ședință.

11 În aceste condiții, Directiva 96/34, care pune în aplicare acordul-cadru, a fost adoptată de Consiliu la 3 iunie 1996.

12 Prin cererea depusă la grefa Tribunalului la 5 septembrie 1996, reclamanta a introdus o acțiune în anulare în temeiul articolului 173 din tratat împotriva Directivei 96/34.

13 Prin act separat, depus la grefă în conformitate cu articolul 114 alineatul (1) din Regulamentul de procedură al Tribunalului de Primă Instanță la 21 noiembrie 1996, Consiliul a invocat o excepție de inadmisibilitate. Reclamanta și-a prezentat observațiile privind această excepție de inadmisibilitate prin memoriul din 30 ianuarie 1997, depus la grefa Tribunalului la 31 ianuarie 1997. Prin ordonanța din 18 martie 1997, Tribunalul (Camera a patra) a decis să conexeze excepția de inadmisibilitate cu fondul.

14 Prin cererea depusă la 20 ianuarie 1997, Comisia a solicitat, în conformitate cu articolul 115 din Regulamentul de procedură al Tribunalului și cu articolul 37 primul paragraf din Statutul (CE) Curții de Justiție, să intervină în sprijinul concluziilor Consiliului. Prin ordonanța din 18 martie 1997, președintele Camerei a patra a Tribunalului a admis intervenția acestuia.

Comisia a depus un memoriu în intervenție la 17 iunie 1997. Reclamanta și-a depus observațiile în acest memoriu în intervenție la 9 septembrie 1997.

15 Prin cererea depusă la 24 ianuarie 1997, Confédération Générale des Petites et Moyennes Entreprises et du Patronat Réel (CGPME), asociație de naționalitate franceză, cu sediul la Puteaux (Franța), Union Professionnelle Artisanale (UPA), asociație de drept francez, cu sediul la Paris, Nationaal Christelijk Middenstandsverbond (NCMV), asociație de naționalitate belgiană, cu sediul la Bruxelles, Koninklijke Vereniging MKB-Nederland, asociație de naționalitate olandeză, cu sediul la Delft (Țările de Jos), Fédération des Artisans, asociație de naționalitate luxemburgheză, cu sediul la Luxemburg, Confederazione Generale Italiana del Artigianato (Confartigianato), asociație de naționalitate italiană, cu sediul la Roma, Wirtschaftskammer Österreich, organizație de drept public austriac, cu sediul la Viena și Bundesvereinigung der Fachverbände des Deutschen Handwerks eV (BFH), asociație de naționalitate germană, cu sediul la Bonn, au solicitat, în conformitate cu articolul 115 din Regulamentul de procedură al Tribunalului de Primă Instanță și cu articolul 37 al doilea paragraf din Statutul Curții, să intervină în sprijinul concluziilor reclamantei. Prin ordonanța din 18 martie 1997, președintele Camerei a patra a Tribunalului a admis intervenția acestora (cauza T-135/96, UEAPME/Consiliul, Rec. p. II-373). Aceste părți au depus un memoriu în intervenție la 18 iunie 1997. Consiliul și-a depus observațiile în acest memoriu în intervenție la 8 septembrie 1997.

16 Prin Decizia Tribunalului din 18 aprilie 1997, cauza a fost trimisă în fața Camerei a patra extinsă. Părțile principale în litigiu și-au dat acordul cu privire la o astfel de trimitere.

17 Pe baza raportului judecătorului raportor, Tribunalul (Camera a patra extinsă) a hotărât să deschidă procedura orală fără să dispună măsuri prelabile de cercetare judecătorească. Cu toate acestea, cu titlu de măsuri de organizare a procedurii, Tribunalul a invitat părțile să răspundă în scris la anumite întrebări înaintea ședinței și a invitat Consiliul să depună extrasele anumitor documente, fapt ce a avut loc în termenele impuse.

18 În ședința care s-a desfășurat la 11 martie 1998, au fost ascultate susținerile orale ale părților, precum și răspunsurile acestora la întrebările Tribunalului.

Pretențiile părților

19 Reclamanta solicită Tribunalului:

- în principal, să anuleze, în temeiul articolului 173 din tratat, Directiva 96/34;

- în subsidiar, să anuleze, în temeiul articolului 173 din tratat, Directiva 96/34 doar în ceea ce privește punerea sa în aplicare în cazul IMM-urilor menționate la articolul 2 alineatul (2) din Acord;

- să oblige Consiliul la plata cheltuielilor de judecată.

20 Consiliul solicită Tribunalului:

- să respingă acțiunea ca inadmisibilă;

- în subsidiar, să respingă acțiunea ca nefondată;

- să oblige reclamanta și părțile care au intervenit în sprijinul pretențiilor acesteia din urmă la plata cheltuielilor de judecată.

21 Părțile care au intervenit în sprijinul pretențiilor reclamantei solicită Tribunalului:

- să ia act de faptul că acestea vin în sprijinul pretențiilor formulate de către reclamantă;

- în principal, să anuleze, în temeiul articolului 173 din tratat, Directiva 96/34 și, în subsidiar, să anuleze, în temeiul articolului 173 din tratat, Directiva 96/34 doar în ceea ce privește punerea sa în aplicare în cazul IMM-urilor, menționate la articolul 2 alineatul (2) din Acord;

- să oblige Consiliul la plata tuturor cheltuielilor de judecată, inclusiv a celor ocazionate de intervenția acestora.

22 Comisia care intervine în sprijinul pretențiilor Consiliului solicită Tribunalului:

- să respingă acțiunea ca inadmisibilă;

- să respingă acțiunea ca nefondată;

- să oblige reclamanta și părțile care au intervenit în sprijinul pretențiilor acesteia din urmă la plata cheltuielilor de judecată.

23 Reclamanta invocă cinci motive în sprijinul acțiunii sale. Primul este întemeiat pe încălcarea articolului 3 alineatul (1) și a articolului 4 alineatul (1) din Acord. Al doilea este întemeiat pe încălcarea principiului *patere legem quam ipse fecisti*. Cel de-al treilea motiv este întemeiat pe existența unei discriminări între organizațiile reprezentative. Cel de-al patrulea este întemeiat pe încălcarea articolului 2 alineatul (2) din Acord. Cel de-al cincilea motiv este întemeiat pe încălcarea principiului subsidiarității și pe cel al proporționalității.

Cu privire la admisibilitate

Argumentele părților

24 În cadrul excepției sale de inadmisibilitate, Consiliul susține faptul că acțiunea este inadmisibilă, în principal, datorită naturii actului atacat și, în subsidiar, datorită faptului că reclamanta nu este vizată în mod direct sau individual de Directiva 96/34.

25 În principal, Consiliul susține faptul că, întrucât Directiva 96/34 este un act normativ, aceasta nu poate, în temeiul articolului 173 al patrulea paragraf din tratat, să facă obiectul unei acțiuni în anulare introduse de către o persoană juridică precum reclamanta. În conformitate cu o jurisprudență constantă, admisibilitatea unei acțiuni în anulare introdusă de către o persoană de drept privat poate fi supusă condiției conform căreia actul atacat, indiferent de forma și de denumirea sa, constituie, în realitate, o decizie în sensul articolului 189 din tratat (Hotărârea Curții din 6 octombrie 1982, *Alusuisse/Consiliul și Comisia*, 307/81, Rec. p. 3463, Hotărârea din 29 ianuarie 1985, *Binderer/Comisia*, Cauza 147/83, Rec. p. 257, Hotărârea din 24 februarie 1987, *Deutz und Geldermann/Consiliul*, Cauza 26/86, Rec. p. 941, considerentul 6 și Hotărârea din 29 iunie 1989, *RAR/Consiliul și Comisia*, cauzele conexe 250/86 și 11/87, Rec. p. 2045). În speță, actul atacat ar deține toate caracteristicile proprii unei directive. În această privință, Consiliul indică faptul că nu este posibil să se stabilească cu suficientă precizie numărul sau chiar identitatea subiecților de drept cărora li se aplică această directivă. În plus, acesta subliniază faptul că reclamanta nu este menționată în această directivă. De altfel, întrucât Directiva 96/34 este redactată în termeni extrem de generali, aceasta nu poate fi pusă în aplicare decât după ce este transpusă în dreptul intern de către statele membre care aveau, în speță, o marjă de apreciere considerabilă.

26 În subsidiar, Consiliul pretinde faptul că reclamanta nu este vizată în mod direct și nici individual de actul atacat. Pe de o parte, acesta pretinde că reclamanta nu poate fi vizată în mod direct de Directiva 96/34, care nu urmărește crearea unor drepturi pentru persoanele de drept privat, ci doar obligații pentru statele membre, cărora li se poate recunoaște o marjă de apreciere foarte largă în vederea îndeplinirii, în speță, a obligației lor de transpunere. Pe de altă parte, Consiliul subliniază că reclamanta nu a prezentat dovada existenței anumitor calități care i-ar fi specifice sau dovada unei situații de fapt care ar caracteriza-o în raport cu oricare altă persoană, în așa fel încât ar fi necesar să fie considerată ca vizată în mod individual de Directiva 96/34. Consiliul expune diferitele elemente care îl conduc la această concluzie.

27 Acesta amintește faptul că reclamanta nu poate să se limiteze doar la a demonstra că a participat la procedura de adoptare a directivei pentru a stabili admisibilitatea acțiunii sale în anulare, dat fiind că directiva rămâne un act normativ, general și abstract, care nu se adresează asociației în cauză (a se vedea Ordonanța Curții din 23 noiembrie 1995, *Asocarne/Consiliul*, Cauza C-10/95 P, Rec. p. I-4149, considerentul 40; Ordonanța Tribunalului din 20 octombrie 1994, *Asocarne/Consiliul*, Cauza T-99/94, Rec. p. II-871 și Ordonanța din 11 ianuarie 1995, *Cassa nazionale di previdenza ed assistenza a favore degli avvocati e procuratori/Consiliul*, Cauza T-116/94, Rec. p. II-1).

28 Hotărârea Curții din 2 februarie 1988, Van der Kooy/Comisia (cauzele conexate 67/85, 68/85 și 70/85, Rec. p. 219) și Hotărârea din 24 martie 1993, CIRFS și alții/Comisia (Cauza C-313/90, Rec. p. I-1125) privind deciziile care elimină ajutoarele sau refuză deschiderea procedurii prevăzute la articolul 93 alineatul (2) din tratat nu sunt nici acestea pertinente. Consiliul semnalează, într-adevăr, că o asociație căreia nu i se adresează actul atacat nu este admisibilă în acțiunea sa decât în cazul în care aceasta s-a substituit unuia sau mai multor membri care ar fi putut să introducă o acțiune admisibilă (Hotărârea Tribunalului din 6 iulie 1995, AITEC și alții/Comisia, cauzele conexate T-447/93, T-448/93 și T-449/83, Rec. p. II-1971, considerentul 60) sau în cazul în care aceasta este în măsură să aducă dovada unui interes de a acționa (Hotărârea Van der Kooy/Comisia, menționată anterior, considerentele 17 - 25).

29 În speță, acesta estimează că reclamanta nu poate pretinde că aceasta s-a substituit, prin introducerea prezentei acțiuni, unuia sau mai multor membri care ar fi fost vizați în mod individual de directivă. Potrivit Consiliului, acțiunea niciunui membru al reclamantei nu ar fi fost admisibilă.

30 De asemenea, reclamanta nu poate pretinde că Directiva 96/34 i-a afectat dreptul de a negocia acordurile încheiate între partenerii sociali în conformitate cu articolul 4 din Acord, prin faptul că aceasta pune în aplicare un acord la încheierea căruia nu a participat, cu toate că a fost implicată în consultările care au precedat negocierii acestui acord.

31 Prin urmare, Consiliul încearcă să demonstreze că nu există o legătură directă între recunoașterea caracterului reprezentativ al anumitor interese în ceea ce privește reclamanta și interesul acesteia de a acționa, în cadrul prezentului recurs. Acesta susține, de asemenea, că lipsa de reprezentativitate a reclamantei în ceea ce privește domeniul de aplicare a actului atacat se opune admisibilității acțiunii sale. Întrucât reclamanta reprezintă doar anumite categorii de întreprinderi, acțiunea sa de a ataca un act care privește toate întreprinderile nu poate fi considerată admisibilă. Consiliul subliniază, de altfel, că reclamanta nu contestă înscrierea sa pe lista care figurează la anexa 2 la comunicarea în cadrul „organizațiilor interprofesionale care reprezintă anumite categorii de lucrători sau de întreprinderi”. Acesta estimează, de asemenea, că reclamanta nu deține niciun fel de drept sau vocație naturală pentru a negocia orice text din domeniul social la nivel european. În orice caz, Consiliul pretinde faptul că recunoașterea eventuală a reprezentativității reclamantei în ceea ce privește domeniul de aplicare a actului atacat nu i-ar conferi acesteia un interes de a acționa, dat fiind că Directiva 96/34 nu îi aduce atingere datorită unei situații de fapt care o caracterizează în raport cu oricare altă persoană. Consiliul consideră, într-adevăr, că pentru a fi considerat ca aflându-se într-o astfel de situație reclamanta trebuie să dovedească, în prealabil, că deține exclusivitatea reprezentativității pe care o pretinde. Consiliul constată faptul că reclamanta nu a procedat niciodată la demonstrarea acestui aspect.

32 Pe de altă parte, Consiliul evidențiază faptul că reclamanta nu poate invoca deținerea unei calități de negociator sau a dreptului de a negocia pentru a-și justifica interesul de a acționa și nu deține nici dreptul la o cale de atac efectivă.

33 În primul rând, acesta remarcă faptul că reclamanta se prevalează pe nedrept de o „calitate de negociator” și de un „drept de a negocia”. Pe de o parte, calitatea de negociator este o problemă de fapt care trebuie apreciată în funcție de situația în care se află organizația în cauză, situație constatată la încheierea negocierii. În speță, Consiliul subliniază faptul că reclamanta nu a participat niciun moment la negocierile dintre partenerii sociali care au condus la încheierea acordului-cadru. Întrucât reclamanta nu a demonstrat că a participat într-o oarecare măsură la procesul de negociere în cauză, aceasta nu poate pretinde că deține calitatea de negociator. Pe de altă parte, „dreptul de negociere” invocat de către reclamantă nu poate fi dedus doar în urma consultării sau a participării sale la procedura de consultare.

34 Mai întâi, Consiliul subliniază că operațiunea care a început cu consultarea și s-a sfârșit cu adoptarea Directivei 96/34 nu corespunde unei serii de acte care formează una și aceeași procedură. Articolele 2 și 4 din Acord au stabilit două proceduri distincte.

35 Prima procedură, menționată la articolul 2 din Acord, se deschide prin consultarea partenerilor sociali în vederea elaborării propunerii avute în vedere la articolul 3 alineatul (3) din Acord. Reclamanta a fost consultată în cadrul fazei de consultare a acestei prime proceduri. Cea de-a doua procedură, menționată la articolul 4 din Acord, se deschide prin consultarea partenerilor sociali în vederea elaborării unei propuneri. Consiliul afirmă faptul că această fază de negociere a celei de-a doua proceduri nu este de competența Comisiei, iar textul care rezultă este un acord între persoane de drept privat. Reclamanta nu a participat la această fază de negociere care deschide cea de-a doua procedură.

36 În continuare, Consiliul remarcă faptul că nu există nicio altă legătură între cele două proceduri, cu excepția punctului de plecare a celei de-a doua, care se înscrie în faza de consultare a primei proceduri. De asemenea, acesta precizează că cele două proceduri în cauză nu conduc la adoptarea aceluiași tip de act. Prima procedură fiind de natură legislativă clasică, ar conduce la adoptarea unui act al Consiliului în temeiul articolului 2 din Acord, în conformitate cu „procedura de cooperare” menționată la articolul 189C din tratat cu Parlamentul European și după consultarea Comitetului Economic și Social. Cea de-a doua procedură, caracterizată printr-un procedeu contractual gestionat de reprezentanții intereselor economice și sociale care îl recomandă, ar conduce la adoptarea unui act al Consiliului în temeiul articolului 4 din Acord, în conformitate cu o procedură care nu prevede nici consultarea Parlamentului European și nici pe cea a Comitetului Economic și Social. Consiliul deduce din aceasta că faptul de a fi consultat în cadrul primei proceduri nu îl îndreptățește să se prevaleze de excluderea sa din cea de-a doua procedură.

37 În cele din urmă, Consiliul declară că nicio dispoziție nu conferă unui partener social dreptul de a negocia oricare text cu ceilalți parteneri sociali, în baza dreptului său de a fi consultat de către Comisie. Acesta subliniază că respectivul Acord, în special articolul 3 alineatul (4), oferă exclusiv partenerilor sociali capacitatea de a negocia între ei și nicidecum un drept. Singurul drept pe care l-ar putea revendica reclamanta este acela de a fi consultată de către Comisie, dat fiind că aceasta figurează pe lista anexată la comunicare. În speță, reclamanta a fost consultată în mod corespunzător.

38 Ca răspuns, în această privință, la observațiile reclamantei referitoare la Ordonanța Tribunalului din 21 februarie 1995, Associazione agricoltori della provincia di Rovigo și alții/Comisia (Cauza T-117/94, Rec. p. II-455) și la Ordonanța din 3 iunie 1997, Merck și alții/Comisia (Cauza T-60/96, Rec. p. II-849), Consiliul a remarcat faptul că norma pe care reclamanta o deduce *a contrario* din această jurisprudență și care este contestată de către Consiliu nu este aplicabilă în speță, întrucât Consiliul, autorul actului, nu avea obligația de a consulta reclamanta. Doar Comisia avea o astfel de obligație.

39 În orice caz, chiar dacă ar trebui să i se recunoască reclamantei un drept de a negocia, nu ar fi suficient ca acesta să fie doar individualizat, întrucât ar putea astfel să fie recunoscut oricărui alt partener social care a fost consultat însă care nu a negociat acordul-cadru.

40 În al doilea rând, Consiliul afirmă faptul că reclamanta se prevalează pe nedrept de dreptul la o cale de atac pentru a-și justifica interesul de a acționa în speță. Acesta subliniază, mai întâi, că reclamanta nu a demonstrat că o acțiune pentru pronunțarea unei hotărâri preliminare întemeiată pe articolul 177 din tratat nu ar reuși să asigure controlul legalității Directivei 96/34. În continuare, acesta explică faptul că reclamanta nu deține niciun drept de a participa la negocierea colectivă și, prin urmare, nu poate să se prevaleze de jurisprudența pe care o menționează (Hotărârea Curții din 22 mai 1990, Parlamentul/Consiliul, Cauza C-70/88, Rec. p. I-2041). În cele din urmă, Consiliul estimează că inadmisibilitatea prezentei acțiuni nu înseamnă că instanța comunitară refuză recunoașterea caracterului reprezentativ al reclamantei pentru a proteja, în general, interesele IMM-urilor.

41 Comisia, care intervine în sprijinul pretențiilor Consiliului, consideră, de asemenea, că prezenta acțiune este inadmisibilă. Aceasta insistă în special asupra a două aspecte. Pe de o parte, aceasta precizează că reclamanta nu poate fi considerată ca fiind vizată în mod individual de directiva în cauză. În această privință, aceasta subliniază paralelismul care există între poziția reclamantei în prezenta cauză și cea a asociațiilor de agricultori și de pescari în cauză în Ordonanța Associazione agricoltori della provincia di Rovigo și alții/Comisia, menționată anterior, în temeiul căreia Tribunalul a considerat că acestea nu erau vizate în mod individual de actul atacat. Comisia explică faptul că, în această cauză, chiar dacă reclamantele pretindeau, de asemenea, că trebuie considerate ca fiind vizate în mod individual, dat fiind că acestea ar fi fost îndreptățite să participe la procesul de elaborare al unui program supus aprecierii Comisiei în temeiul actului atacat, Tribunalul a confirmat că nu poate fi acceptat principiul conform căruia o asociație, în calitatea sa de reprezentantă a unei categorii de contractanți, este vizată în mod individual de un act care aduce atingere intereselor generale ale acestei categorii, care se prezintă ca o măsură cu domeniul de aplicare general, ce se aplică unor situații determinate în mod obiectiv și care produc efecte juridice cu privire la categoriile de persoane avute în vedere în mod general și abstract (Ordonanța Associazione agricoltori della provincia di Rovigo și alții/Comisia, menționată anterior, considerentele 16 și 24).

42 Pe de altă parte, Comisia estimează că reclamanta nu se poate prevala de un interes direct, în sensul jurisprudenței Curții, pentru a justifica admisibilitatea acțiunii sale. Prin urmare, aceasta precizează că, contrar afirmațiilor reclamantei, pentru ca aceasta să fie considerată ca fiind vizată în mod direct, trebuie ca efectele juridice produse de actul atacat în privința reclamantei să rezulte direct din acest act și să nu fie consecința unei decizii ulterioare care

rezultă în mod inevitabil sau automat din actul atacat (a se vedea, în această privință, concluziile avocatului general W. Van Gerven în Hotărârea Curții din 15 iunie 1993, Abertal și alții/Comisia, Cauza C-213/91, Rec. p. I-3177, considerentul 20). În speță, actul atacat lasă o marjă de apreciere importantă statelor membre în ceea ce privește mijloacele care trebuie puse în aplicare în vederea realizării obiectivelor stabilite de către acesta. Comisia adaugă că a propus în mod specific Consiliului adoptarea unei directive, ținând seama de natura și de conținutul acordului-cadru, care lasă o marjă de apreciere considerabilă în ceea ce privește punerea sa în aplicare la nivel național.

43 Reclamanta contestă argumentele prezentate atât de către Consiliu, cât și de către Comisie.

44 În ceea ce privește argumentele invocate de către Consiliu, aceasta răspunde, în primul rând, că admisibilitatea prezentei acțiuni trebuie să fie apreciată în lumina naturii specifice a directivei în cauză. În această privință, aceasta subliniază că Directiva 96/34 este primul act cu putere de lege adoptat în temeiul Acordului și al protocolului. Singurul său obiectiv este acela de a obliga statele membre să pună în aplicare un acord – cadru încheiat de trei organizații interprofesionale cu caracter general. În speță, organizațiile au stabilit ele însele conținutul directivei, în timp ce instituțiile comunitare, cărora li se solicită în general să intervină în procesul legislativ, nu au avut decât un rol pur formal (a se vedea al treisprezecelea și al paisprezecelea considerent din Directiva 96/34, precum și Raportul Parlamentului European cu privire la propunerea Comisiei privind această directivă). De altfel, este important faptul că, în comunicarea sa, Comisia și-a exprimat punctul de vedere, conform căruia Consiliul nu deține competența de a modifica acordul, astfel cum este acesta încheiat de către partenerii sociali. În consecință, armonizarea domeniului concediului pentru creșterea copilului din cadrul tuturor statelor membre ale Uniunii, cu excepția Regatului Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord, este lăsat exclusiv la aprecierea celor trei parteneri sociali care, din proprie inițiativă, au lansat procesul de negociere prevăzut la articolul 4 alineatul (2) din Acord, fără a se asocia ceilalți parteneri sociali recunoscuți de către Comisie. Într-un astfel de context, Directiva 96/34 nu poate fi asimilată cu cele care au făcut, până în prezent, obiectul jurisprudenței Curții. De fapt, aceasta se diferențiază de o directivă clasică în două privințe.

45 Pe de o parte, utilizarea în speță a directivei ca instrument legislativ nu a fost impusă de nicio dispoziție din tratat, ci este rezultatul unei duble alegeri. Organizațiile profesionale care au negociat acordul-cadru au ales să îi acorde acestuia un efect *erga omnes*, cu toate că ar fi putut să se limiteze la negocierea unui simplu acord care să producă efecte *inter partes*. Comisia a ales să prezinte Consiliului o propunere de directivă cu scopul de a face obligatoriu *erga omnes* acordul-cadru în timp ce, în temeiul articolului 4 alineatul (2) din Acord, aceasta ar fi putut opta pentru un alt instrument legislativ prevăzut la articolul 189 din tratat sau, astfel cum își exprimă guvernul german punctul de vedere privind problemele de procedură adresate în temeiul Acordului, aceasta ar fi să propună doar adoptarea unei decizii *sui generis*. Argumentele de inadmisibilitate invocate în general împotriva unei acțiuni în anulare introduse de către o persoană de drept privat împotriva unei directive nu sunt, prin urmare, pertinente în cazul în speță, din cauza acestei duble alegeri. Într-adevăr, ar fi paradoxal să se pretindă că acest caracter legislativ al directivei aduce atingere admisibilității prezentei acțiuni, în măsura în care un astfel de argument reafirmă faptul că reclamanta, în calitate de organizație reprezentativă care nu a luat parte la negocieri, nu poate supune legalitatea acordului-cadru și

originea sa controlului instanței comunitare, pe motiv că organizațiile profesionale care au încheiat acest acord au optat pentru o prelungire a acestor efecte pentru ceilalți parteneri sociali, în timp ce reclamanta contestă în mod clar legalitatea acestei decizii. În plus, un astfel de argument ar avea ca efect faptul de a-i permite Comisiei, alegând în speță directiva ca instrument legislativ, să retragă reclamantei orice protecție juridică, în timp ce aceasta ar fi putut sau chiar ar fi trebuit să propună un alt tip de act.

46 Pe de altă parte, reclamanta susține că natura specifică a Directivei 96/34 le pune pe organizațiile reprezentative care nu au luat parte la negocieri pe o poziție specială, de care Consiliul trebuie să țină seama. Argumentul, potrivit căruia reclamanta nu este vizată în mod individual, în baza faptului că aceasta nu este semnatară acordului, nu este pertinent, întrucât întrebarea care face obiectul acestui litigiu este aceea de a ști dacă reclamanta ar fi trebuit să participe la negocieri și ar fi trebuit să semneze acordul-cadru.

47 De asemenea, reclamanta susține faptul că argumentele Consiliului întemeiate pe o analiză a conținutului directivei în vederea stabilirii caracterului legislativ al acesteia nu recunosc natura specială a Directivei 96/34. Prin urmare, reclamanta critică argumentul conform căruia aceasta nu este menționată de directivă, în măsura în care ar fi fost suficientă participarea sa la negocieri pentru ca acțiunea să fie admisibilă. Prin urmare, acest argument ar constitui un motiv în plus pentru partenerii sociali care au participat la negocieri, de a nu asocia reclamanta cu negocierile. De asemenea, argumentul conform căruia conținutul directivei este destul de vag, lăsându-le statelor membre o marjă largă de apreciere, nu ar ține seama de faptul că acest conținut a fost stabilit de către partenerii sociali și nu de către Consiliu și că această lipsă de precizie face chiar obiectul primului motiv invocat în fond (a se vedea considerentul 23).

48 În al doilea rând, reclamanta amintește faptul că, în conformitate cu o jurisprudență consacrată, caracterul normativ al unui act nu exclude faptul că acesta poate viza în mod individual pe unii dintre operatorii economici în cauză (Hotărârea Curții din 21 februarie 1984, Allied Corporation și alții/Comisia, cauzele conexate 239/82 și 275/82, Rec. p. 1005, considerentul 11, Hotărârea din 23 mai 1985, Allied Corporation și alții/Consiliul, Cauza 53/83, Rec. p. 1621, considerentul 4, Hotărârea din 16 mai 1991, Extramet Industrie/Consiliul, Cauza C-358/89, Rec. p. I-2501, considerentul 13 și Hotărârea din 18 mai 1994, Codorniu/Consiliul, Cauza C-309/89, Rec. p. I-1853, considerentul 19). Chiar dacă jurisprudența pe care aceasta o menționează nu vizează decât acțiunile introduse împotriva regulamentelor, reclamanta estimează că nu există niciun motiv pentru ca aceasta să nu fie pusă în aplicare, în cazul în care actul atacat este o directivă, dat fiind că diferența între aceste două acte nu rezultă din domeniul de aplicare general al acestora, ci din faptul că directiva impune statului membru sau statelor membre căruia/căroră aceasta se adresează un „rezultat care trebuie atins” lăsându-le acestora libertatea de a alege forma și mijloacele care permit atingerea acestui rezultat (a se vedea concluziile avocatului general W. Van Gerven în Hotărârea Curții din 12 februarie 1992, Țările de Jos și PTT Nederland/Comisia, cauzele conexate C-48/90 și C-66/90, Rec. p. I-565, I-589, I-597).

49 Admisibilitatea prezentei acțiuni nu trebuia să se lovească de interpretarea literală a articolului 173 al patrulea paragraf din tratat, conform căruia doar deciziile pot face obiectul

unei acțiuni în anulare introdusă de către o persoană de drept privat. Reclamanta susține faptul că dispozițiile în materie de acces la instanța comunitară au fost întotdeauna interpretate în cadrul unei protecții jurisdicționale eficace atât în ceea ce privește actele atacabile (a se vedea Hotărârea Curții din 9 februarie 1984, Kohler/Curtea de Conturi, cauzele conexe 316/82 și 40/83, Rec. p. 641; Hotărârea Tribunalului din 24 martie 1994, Air France/Comisia, Cauza T-3/93, Rec. p. II-121), cât și în ceea ce privește instituțiile în cauză (a se vedea Hotărârea Curții din 15 iunie 1976, Mills/BEI, Cauza 110/75, Rec. p. 955, Hotărârea din 23 aprilie 1986, Les Verts/Parlamentul, Cauza 294/83, Rec. p. 1339, Hotărârea din 3 iulie 1986, Consiliul/Parlamentul, Cauza 34/86, Rec. p. 2155 și Hotărârea din 2 decembrie 1992, SGEEM și Etroy/BEI, Cauza C-370/89, Rec. p. I-6211).

50 Reclamanta relevă faptul că Ordonanța Tribunalului din 20 octombrie 1994 în Cauza Asocarne/Consiliul (menționată anterior, considerentul 17), în care acesta din urmă a justificat excluderea unei acțiuni în anulare introdusă de către o persoană de drept privat împotriva unei directive subliniind faptul că „protecția jurisdicțională a persoanelor de drept privat este în mod corespunzător și suficient asigurată de către instanțele naționale care controlează transpunerea în diferitele drepturi interne”, a fost primită în mod critic în doctrină și că Ordonanța Curții din 23 noiembrie 1995, Asocarne/Consiliul, menționată anterior, cu toate că aceasta confirmă ordonanța Tribunalului, își întemeiază respingerea recursului nu doar pe faptul că Hotărârile Van der Kooy/Comisia și CIRFS și alții/Comisia, menționate anterior, care se refereau la decizii, nu puteau fi transpuse în speță, întrucât era vorba de o directivă, însă și pe considerația că directiva fusese adoptată în urma unei proceduri care nu prevedea niciun fel de intervenție din partea reclamantei, contrar cauzei din Hotărârea CIRFS și alții/Comisia, menționată anterior. Reclamanta subliniază că, în speță, directiva a fost adoptată în cadrul unei proceduri care nu prevede doar intervenția partenerilor sociali, precum reclamanta, dar care nu există decât în baza acestei intervenții și a alegerii făcute de către partenerii sociali care sunt cei cu adevărat responsabili de aceasta.

51 În cel de-al treilea rând, reclamanta pretinde că nu este vizată în mod individual de această directivă, întrucât aceasta din urmă îi aduce atingere în baza anumitor calități care îi sunt specifice și a unei situații de fapt care o caracterizează în raport cu oricare altă persoană. În această privință, aceasta remarcă faptul că a fost recunoscută de către Comisie, în comunicarea sa, drept o organizație care răspunde criteriilor de reprezentativitate formulate la considerentul 24 din comunicarea menționată anterior. În plus, aceasta susține că a fost consultată de către Comisie în timpul celor două faze prevăzute la articolul 3 alineatele (2) și (3) din Acord. Aceasta subliniază, de asemenea, că interesele pe care le reprezintă sunt singurele care se bucură de o protecție specifică în temeiul articolului 2 alineatul (2) din Acord, prin faptul că atât crearea, cât și dezvoltarea IMM-urilor nu trebuie să fie împiedicate ca urmare a punerii în aplicare a legislației în temeiul acestui Acord. În cele din urmă, reclamanta pretinde că obiectul acordului-cadru afectează într-un mod atât de semnificativ IMM-urile încât aceasta ar fi trebuit să participe la negocieri, cu riscul de a le cauza grave prejudicii și, prin urmare, de a ajunge la o încălcare evidentă a articolului 2 alineatul (2) din Acord. Din aceasta rezultă că reclamanta este vizată în mod individual de această directivă, ținând seama de rolul pe care aceasta ar fi trebuit să îl joace în elaborarea sa.

52 Având în vedere aceste elemente, reclamanta estimează că acțiunea sa îndeplinește condițiile reținute în Hotărârile Van der Kooy/Comisia și CIRFS și alții/Comisia, menționate anterior, pentru a stabili că o asociație este vizată în mod individual. Aceasta remarcă, de asemenea, astfel cum rezultă din Hotărârea Tribunalului din 27 aprilie 1995, CCE de la Société générale des grandes sources și alții/Comisia (Cauza T-96/92, Rec. p. II-1213, considerentele 35 și 36), că este suficient ca aceasta să dispună de dreptul de a participa la negocieri pentru a fi vizată în mod individual de această directivă, fără a mai fi necesară o participare efectivă. În orice caz, aceasta amintește faptul că, pe motiv că aceasta nu a participat la negocieri, Consiliul nu poate pretinde că reclamanta nu este vizată în mod individual, în măsura în care obiectul acestei cauze îl reprezintă faptul de a nu recunoaște reclamantei poziția și calitatea sa de negociator în cadrul elaborării Directivei 96/34.

53 În al patrulea rând, reclamanta pretinde că cele două părți care alcătuiesc obiectivul acțiunii demonstrează faptul că interesele sale sunt afectate în mod direct de adoptarea acestei directive.

54 Prima parte a obiectivului acestei acțiuni urmărește originea directivei și denunță faptul că reclamanta, în calitate de organizație reprezentativă recunoscută, a fost îndepărtată în mod arbitrar din cadrul negocierilor. Actul normativ, care consacră un acord-cadru cu care reclamanta nu a fost asociată, afectează în mod direct interesele sale proprii, în măsura în care acesta produce efecte asupra uneia dintre principalele sale misiuni în temeiul articolului 4 alineatul (2) din Acord și anume participarea la negocierea acordurilor sociale (a se vedea, în acest sens, Hotărârea CCE de la Société générale des grandes sources și alții/Comisia, menționată anterior, considerentul 38).

55 Cea de-a doua parte a obiectului acțiunii urmărește conținutul acordului-cadru și se referă la caracterul său prea vag și general, în măsura în care acesta lasă statelor membre capacitatea de „a autoriza aranjamente speciale” pentru a răspunde nevoilor de funcționare și de organizare a IMM-urilor. Reclamanta susține că are un interes direct, în sensul că luarea în considerare a intereselor IMM-urilor are loc în acordul-cadru care trebuie transpus în statele membre.

56 În replică, reclamanta subliniază recunoașterea de către Consiliu a faptului că problema admisibilității prezentei acțiuni nu poate fi separată de fond. Aceasta pretinde totuși că atitudinea Consiliului poate fi criticată în această privință. Pe de o parte, aceasta relevă caracterul ciudat al argumentului care susține că o asociație reprezentativă a IMM-urilor nu poate să se prevaleze de respectarea articolului 2 alineatul (2) din Acord decât în ceea ce privește o directivă care se aplică doar IMM-urilor, în măsura în care este vorba de cazul unei directive care se aplică doar IMM-urilor care prezintă constrângeri administrative, financiare și legale care ar putea împiedica crearea și dezvoltarea acestor întreprinderi. Pe de altă parte, reclamanta estimează că este paradoxal să se susțină faptul că, atunci când directiva nu vizează doar IMM-urile, o asociație reprezentativă a acestora nu poate sesiza Tribunalul cu privire la nerespectarea unei dispoziții care impune o protecție specifică a intereselor acestor întreprinderi și anume articolul 2 alineatul (2) din Acord, mai precis datorită faptului că aceasta reprezintă chiar aceste întreprinderi.

57 Reclamanta consideră că, atunci când sunt încălcate drepturile de negociator, în calitate de partener social reprezentativ, trebuie să se poată prevala de protecția juridică acordată de dreptul comunitar, indiferent care ar fi conținutul textului adoptat. Aceasta insistă cu privire la relevanța reprezentativității în cadrul examinării admisibilității acțiunii sale, comparând poziția sa cu cea a CEEP, care apără doar interesele întreprinderilor publice.

58 Răspunzând argumentelor Comisiei, reclamanta afirmă că adevărata întrebare nu este de fapt de a ști dacă este vizată în mod direct și individual de Directiva 96/34, ci mai degrabă de a ști cum poate obține sancționarea încălcării dreptului său la negociere colectivă de acorduri-cadru negociate la nivel european. În orice caz, reclamanta consideră că trebuie ca cele două argumente prezentate de către Comisie să fie respinse.

59 Pe de o parte, aceasta pretinde că este vizată în mod individual de actul atacat. Aceasta estimează că Ordonanța Associazione agricoltori della provincia di Rovigo și alții/Comisia, menționată anterior, se referă la o ipoteză diferită de cea a speței. Reclamanta subliniază faptul că Tribunalul a declarat acțiunea ca inadmisibilă în această cauză nu pentru că acesta considera că obligația Comisiei de a consulta asociațiile în cauză nu era suficientă pentru a le individualiza, ci pentru că susținea că această obligație de consultare nu exista în cadrul de reglementare care guvernează adoptarea actului atacat (considerentele 30 și 31). Reclamanta deduce din aceasta *a contrario* că operatorii economici au un interes individual de a ataca un act atunci când, înainte de adoptarea sa, aceștia au fost consultați în temeiul unei obligații care este de competența instituției care îi consultă. Aceasta pretinde, de asemenea, că Tribunalul a confirmat această interpretare în Ordonanța Merck și alții/Comisia, menționată anterior (considerentele 73 și 74), declarând acțiunea ca inadmisibilă, întrucât Comisia nu era obligată să-i asculte pe reclamantii înainte de adoptarea actului atacat. Aceasta evidențiază faptul că, în această cauză, Comisia a recunoscut în mod explicit că trebuia să fie recunoscută existența unui interes individual, atunci când exista în paralel obligația de a-l asculta pe reclamant în stadiul de pregătire a actului (considerentul 34).

60 Pe de altă parte, reclamanta estimează că are un interes direct în a solicita anularea Directivei 96/34. Subliniind că această directivă nu are conținut propriu și se limitează la a ratifica un acord-cadru negociat prin încălcarea dreptului său de negociere colectivă, reclamanta explică faptul că propriile critici se referă la modul în care acordul-cadru a fost negociat, ceea ce generează un interes direct în a ataca Directiva 96/34. În această privință, aceasta se referă la Hotărârea CEE a Société générale des grandes sources și alții/Comisia, menționată anterior (considerentul 38), în care Tribunalul a refuzat să recunoască un interes direct organizațiilor sindicale care acționau, dat fiind că acesta nu aducea atingere drepturilor proprii ale reprezentanților salariaților.

61 Prin urmare, reclamanta consideră că nu este doar o persoană de drept privat căreia pur și simplu i s-a adus atingere prin conținutul unei măsuri comunitare, ci o persoană de drept privat care trebuia să fie asociată, în temeiul dispozițiilor superioare ale dreptului comunitar, cu negocierea actului legislativ în cauză. Întrucât Comisia nu a asigurat respectarea textului

Acordului, reclamanta estimează că trebuie să aibă acces la Tribunalul de Primă Instanță, responsabil cu asigurarea respectării legalității comunitare, în cadrul competenței sale de a anula acțiuni. Pe de altă parte, reclamanta subliniază că nu există nicio altă cale de atac utilă la dispoziția sa și, fără îndoială, nicio acțiune în constatarea abținerii de a acționa sau nicio acțiune pentru pronunțarea unei hotărâri preliminare care să îi permită obținerea sancțiunii unui proces care nu recunoaște prerogativele sale în calitate de partener social european (Hotărârea Parlamentul/Consiliul, menționată anterior, considerentul 20).

Constatările Tribunalului

62 În speță, este necesar să se evalueze admisibilitatea unei acțiuni în anulare introdusă de către o persoană juridică în temeiul articolului 173 al patrulea paragraf din tratat împotriva unei directive adoptate de către Consiliu în temeiul articolului 4 alineatul (2) din Acord.

63 În cazul în care articolul 173 al patrulea paragraf din tratat nu se referă în mod expres la admisibilitatea acțiunilor în anulare introduse de către o persoană juridică împotriva unei directive, rezultă totuși din jurisprudența Curții că doar acest fapt nu este suficient pentru a declara ca inadmisibile astfel de acțiuni (a se vedea, în această privință, Hotărârea Curții din 29 iunie 1993, Gibraltar/Consiliul, Cauza C-298/89, Rec. p. I-3605 și Ordonanța Curții emisă în cadrul recursului la 23 noiembrie 1995, Asocarne/Consiliul, menționată anterior). Astfel, în Ordonanța sa Asocarne/Consiliul, menționată anterior, după ce a constatat că actul atacat era o directivă, Curtea a verificat dacă nu era vorba de o decizie care o viza în mod direct și individual pe reclamantă, în sensul articolului 173 al patrulea paragraf din tratat, chiar dacă această directivă fusese adoptată sub forma unei directive. În această privință, trebuie să se constate că instituțiile europene nu pot exclude protecția juridică pe care o acordă această dispoziție din tratat persoanelor de drept privat, prin simpla alegere a formei actului în cauză (a se vedea Ordonanța Tribunalului din 30 septembrie 1997, Federolio/Comisia, Cauza T-122/96, Rec. p. II-1559, considerentul 50). În plus, în speță, articolul 4 alineatul (2) primul paragraf din Acord prevede că „Punerea în aplicare a acordurilor încheiate la nivel comunitar intervine fie în conformitate cu procedurile și practicile proprii partenerilor sociali și ale statelor membre fie, în domeniile care intră sub incidența articolului 2, la cererea comună a părților semnatare, printr-o decizie a Consiliului la propunerea Comisiei”. În astfel de situații, singura alegere a formei directivei nu poate permite, în prezentul caz, Consiliului să le împiedice pe respectivele persoane de drept privat să își exercite drepturile de acțiune de care dispun în temeiul prezentului tratat.

64 Prin urmare, trebuie să se verifice, în primul rând, dacă Directiva 96/34 este un act normativ sau dacă trebuie considerată ca fiind o decizie adoptată sub forma unei directive. Pentru a stabili dacă un act are domeniu de aplicare general, este necesar să se evalueze natura și efectele juridice pe care acesta urmărește să le producă sau le produce efectiv (Hotărârea Aluisse/Consiliul și Comisia, menționată anterior, considerentul 8).

65 În speță, articolul 1 din Directiva 96/34 prevede că aceasta „vizează punerea în aplicare a acordului-cadru privind concediul pentru creșterea copilului încheiat la 14 decembrie 1995 de către organizațiile de tip confederativ (UNICE, CEEP și CES), anexat prezentei directive”. Reiese clar din clauza 1 alineatele (1) și (2) din acordul-cadru, intitulată „Obiectul și domeniul de aplicare”, că acesta din urmă „enuță cerințele minime menite să faciliteze concilierea responsabilităților profesionale și familiale pentru părinții care lucrează” și „se aplică tuturor lucrătorilor, bărbați și femei, care au un contract de muncă sau o relație de muncă definită în legislație, convențiile colective sau practicile în vigoare în fiecare stat membru”.

66 În plus, cu toate că reclamanta critică alegerea formei directivei în vederea punerii în aplicare a acordului-cadru în temeiul articolului 4 alineatul (2) din Acord, aceasta nu a pretins că Directiva 96/34 nu răspundea, în calitate de directivă, la cerințele articolului 189 din tratat. Este suficient, într-adevăr, să se sublinieze faptul că Directiva 96/34 se adresează statelor membre (articolul 3), care au obligația de a adopta orice dispoziție necesară care le permite a fi în orice moment în măsură să garanteze rezultatele impuse de aceasta [articolul 2 alineatul (1)] și că redactarea acordului-cadru la care face referire articolul 1 acordă instanțelor naționale competența în ceea ce privește forma și mijloacele care permit atingerea acestor rezultate.

67 Prin urmare, Directiva 96/34 îmbracă, prin natura sa, un caracter normativ și nu constituie o decizie în sensul articolului 189 din tratat.

68 În al doilea rând, este necesar să se examineze dacă, în pofida caracterului normativ al Directivei 96/34, reclamanta poate fi totuși considerată drept vizată în mod direct și individual de către aceasta.

69 În această privință, este necesar să se amintească faptul că, în conformitate cu jurisprudența, în anumite circumstanțe, chiar un act normativ care se aplică în general operatorilor economici în cauză poate viza în mod individual pe unii dintre aceștia (a se vedea, în această privință, Hotărârea Extramet Industrie/Consiliul, menționată anterior, considerentul 13 și Hotărârea Codorniu/Consiliul, menționată anterior, considerentul 19 și Ordonanța Federolio/Comisia, menționată anterior, considerentul 58). Cu toate acestea, o persoană fizică sau juridică nu poate pretinde că este vizată în mod individual decât în cazul în care acesteia i se aduce atingere, prin actul în cauză, în temeiul anumitor calități care îi sunt specifice sau ale unei situații de fapt care o caracterizează în raport cu oricare altă persoană în cauză (Hotărârea Curții din 15 iulie 1963, Plaumann/Comisia, Cauza 25/62, Rec. p. 197, 223; Hotărârea Tribunalului din 27 aprilie 1995, CCE de Vittel și alții/Comisia, Cauza T-12/93, Rec. p. II-1247, considerentul 36 și Ordonanța Federolio/Comisia, menționată anterior, considerentul 59).

70 Cu privire la acest aspect, argumentele diferite menționate de către reclamantă se întemeiază toate pe premisa conform căreia aceasta dispune de drepturi speciale în cadrul mecanismelor procedurale instituite de Acord pentru a permite adoptarea de acte care intră sub incidența domeniului său de aplicare, drepturi speciale care au fost încălcate în speță.

71 În prezentul caz, pentru a stabili dacă reclamantei i se aduce efectiv atingere prin Directiva 96/34 în temeiul anumitor calități care îi sunt specifice sau a unei situații de fapt care o caracterizează în raport cu oricare altă persoană, este necesar să se examineze particularitățile procedurii care au condus la adoptarea acesteia, începând prin analiza mecanismelor procedurale instituite de Acord. Reiese din dispozițiile acestuia din urmă că actele necesare realizării obiectivelor pe care le vizează pot fi adoptate prin intermediul a două proceduri alternative.

72 Cele două proceduri în cauză au o fază inițială comună care constă, pentru Comisie, în a consulta partenerii sociali, în conformitate cu articolul 3 alineatele (2) și (3) din Acord. Textul acestuia din urmă nu precizează totuși care sunt partenerii sociali vizați. În comunicarea sa, Comisia a definit, prin urmare, anumite criterii care permit identificarea partenerilor sociali a căror reprezentativitate justifică în ochii săi ca aceștia să fie consultați în decursul acestei faze inițiale, în prealabil necesară pentru oricare inițiativă comunitară întemeiată pe dispozițiile acestui Acord. Pe baza acestor criterii, Comisia a întocmit o listă, care se află în anexa 2 la comunicarea sa. La considerentul 24 al acesteia, Comisia precizează că lista menționată anterior va fi revizuită având în vedere experiența dobândită în domeniu. Reclamanta este menționată pe această listă, în calitate de organizație interprofesională care reprezintă anumite categorii de lucrători sau de întreprinderi. Este cert între părți că reclamanta a fost, în speță, consultată de către Comisie în conformitate cu articolul 3 alineatele (2) și (3) din Acord.

73 Cu privire la prima procedură, rezultă din articolul 2 din Acord că, în conformitate cu procedura menționată la articolul 189C din tratat și după consultarea Comitetului Economic și Social, Consiliul poate adopta directive în domeniile enumerate la articolul 2 alineatul (1) din Acord, precum și, hotărând în unanimitate la propunerea Comisiei, după consultarea Parlamentului European și al Comitetului Economic și Social, în domeniile enumerate la articolul 2 alineatul (3) din Acord. Cu privire la cea de-a doua procedură, rezultă din articolul 4 din Acord că un acord încheiat la nivel european între parteneri sociali poate fi pus în aplicare fie în conformitate cu procedurile și practicile specifice partenerilor sociali și statelor membre fie, în domeniile care intră sub incidența articolului 2, la cererea comună a părților semnatare, printr-o decizie a Consiliului la propunerea Comisiei. Această ultimă procedură a condus la adoptarea actului atacat.

74 Cea de-a doua procedură, care începe cu faza de consultare reglementată de articolul 3 alineatele (2) și (3) din Acord, se desfășoară în felul următor. Articolul 3 alineatul (4) din Acord prevede că partenerii sociali pot, cu această ocazie, informa Comisia că doresc să inițieze procesul prevăzut la articolul 4. În plus, trebuie precizat faptul că durata procedurii nu poate depăși nouă luni, în afara cazului în care prelungirea este hotărâtă în comun de partenerii sociali în cauză și de Comisie. Astfel cum este indicat anterior, dispozițiile articolului 4 din Acord adaugă faptul că dialogul între partenerii sociali poate conduce la acorduri care, în domeniile care intră sub incidența articolului 2, pot fi puse în aplicare de către Consiliu la cererea comună a părților semnatare.

75 Formulările articolului 3 alineatul (4) și ale articolului 4 din Acord nu precizează, prin urmare, în mod explicit care sunt partenerii sociali vizați de negocierea la care acestea fac trimitere. Structurarea dispozițiilor menționate anterior și existența unei faze prealabile de consultare indică totuși faptul că partenerii sociali vizați de negociere se află cel puțin printre cei care au fost consultați de către Comisie. Acest aspect nu presupune totuși că toți partenerii sociali consultați de către Comisie, și anume partenerii sociali care au fost menționați pe lista prevăzută în anexa 2 la comunicare au dreptul de a participa la negocierile care urmează a fi întreprinse. Într-adevăr, trebuie să se constate că faza de negociere, care ia eventual naștere în cursul fazei de consultare inițiate de către Comisie, depinde exclusiv de inițiativa partenerilor sociali care doresc să lanseze o astfel de negociere. Partenerii sociali vizați de această fază de negociere sunt, prin urmare, cei care și-au manifestat reciproc dorința de a iniția procesul prevăzut la articolul 4 din Acord, precum și de a-l duce la bun sfârșit.

76 Considerentul 31 din comunicare, care este prevăzut în partea intitulată „De la consultare la negociere”, precizează de altfel că „partenerii sociali, care poartă negocieri în mod independent, nu sunt nicidecum obligați a se limita la conținutul propunerilor pe care Comisia este pe punctul de a le elabora sau la aducerea unor modificări, dat fiind că singurele domenii care pot face obiectul unei acțiuni comunitare sunt cele vizate de propunerea Comisiei. Partenerii sociali în cauză vor fi cei care acceptă să poarte negocieri unii cu ceilalți. Încheierea unui astfel de acord ține exclusiv de competența diferitelor organizații. Cu toate acestea, Comisia consideră că organizațiile semnatare ale unui acord trebuie să țină seama de dispozițiile privind întreprinderile mici și mijlocii menționate la articolul 2 alineatul (2)”.

77 De asemenea, reiese din dispozițiile comunicării că întocmirea listei prevăzută în anexa 2, care îi menționează pe partenerii sociali considerați reprezentativi de către Comisie, răspunde nevoii de a organiza doar faza de consultare a partenerilor sociali, prevăzută la articolul 3 alineatele (2) și (3) din Acord. Într-adevăr, Comisia face trimitere la aceasta doar în partea comunicării care se referă la „Consultarea partenerilor sociali” (considerentele 11 - 28), în special la considerentele 22 - 28 intitulate „Organizațiile care trebuie consultate”, dat fiind că aceasta nu o menționează în secțiunea consacrată fazei de negociere (considerentele 29 - 36 din comunicare intitulată „De la consultare la negociere”).

78 Din elementele menționate anterior rezultă că articolul 3 alineatele (2), (3) și (4) și articolul 4 din Acord nu conferă niciunui partener social, indiferent care sunt interesele pe care acesta pretinde că le-ar reprezenta, un drept general de a participa la orice negociere întreprinsă în conformitate cu articolul 3 alineatul (4) din Acord, chiar dacă toți partenerii sociali consultați în conformitate cu articolul 3 alineatele (2) și (3) din Acord au capacitatea de a iniția o astfel de negociere.

79 Simplul fapt că reclamanta a solicitat, în speță, de mai multe ori Comisiei să poată participa la negocierile întreprinse de către alți parteneri sociali nu schimbă cu nimic situația, întrucât singurii responsabili de faza de negociere propriu-zisă sunt partenerii sociali în cauză și nicidecum Comisia.

80 De asemenea, articolul 2 alineatul (2) primul paragraf din Acord nu conferă reclamantei dreptul de a participa la negocierile menționate la articolul 3 alineatul (4) din Acord. Într-

adevăr, în cazul în care în mod cert cea de-a doua teză a articolului 2 alineatul (2) primul paragraf din Acord prevede că „aceste directive evită impunerea unor constrângeri administrative, financiare și legale într-un mod care ar putea împiedica crearea și dezvoltarea întreprinderilor mici și mijlocii”, această dispoziție nu prevede dreptul reprezentanților IMM-urilor de a fi în mod automat în măsură să participe la toate negocierile întreprinse de către partenerii sociali în conformitate cu articolul 3 alineatul (4) din Acord (a se vedea, în această privință, Hotărârea CCE de la Société générale des grandes sources și alții/Comisia, menționată anterior, considerentul 29). Este vorba de o dispoziție care consacră o obligație de fond, a cărei respectare poate fi supusă controlului instanței comunitare de către orice parte interesată, în cadrul căii de atac corespunzătoare și nu doar de către reclamantă în cadrul acțiunii în anulare prevăzute la articolul 173 al patrulea paragraf din tratat. Rezultă că nicio organizație interprofesională care reprezintă interesele IMM-urilor, indiferent care ar fi, de altfel, gradul de reprezentativitate pe care aceasta îl revendică, nu poate deduce din articolul 2 alineatul (2) primul paragraf din Acord un drept de participare la astfel de negocieri.

81 Pe de altă parte, este necesar să se respingă argumentul reclamantei, elaborat în special în cadrul ședinței, conform căruia, din jurisprudență reiese că, pentru a produce efecte utile, trebuie să li se recunoască implicații procedurale anumitor dispoziții materiale ale dreptului comunitar. Într-adevăr, jurisprudența menționată cu această ocazie de către reclamantă nu permite să se deducă din articolul 2 alineatul (2) primul paragraf din Acord faptul că aceasta dispune de dreptul de a participa la toate negocierile întreprinse de către partenerii sociali în temeiul articolului 3 alineatul (4) din Acord. Astfel, pe de o parte, în Ordonanța sa din 17 ianuarie 1980, Camera Care/Comisia (Cauza 792/79 R, Rec. p. 119), Curtea nu a recunoscut implicația procedurală a dispozițiilor materiale, în prezentul caz articolele 85 și 86 din tratat, însă a stabilit domeniul de aplicare a unei dispoziții care conferea deja o competență specială Comisiei și anume articolul 3 alineatul (1) din Regulamentul nr. 17 al Consiliului din 6 februarie 1962, Primul regulament de punere în aplicare a articolelor 85 și 86 din tratat (JO 1962, 13, p. 204). Pe de altă parte, în Hotărârea sa din 27 octombrie 1993, Enderby (Cauza C-127/92, Rec. p. I-5535), Curtea s-a pronunțat, în cadrul unei acțiuni pentru pronunțarea unei hotărâri preliminare, cu privire la repartizarea sarcinii probei în ceea ce privește stabilirea caracterului discriminatoriu a unei practici în raporturile dintre angajatori și angajați, având în vedere articolul 119 din tratat. Spre deosebire de prezentul caz, Curtea nu a recunoscut, în această ultimă cauză, un drept procedural unei persoane de drept privat, în cadrul unei proceduri de adoptare a unui act de către o instituție comunitară.

82 Rezultă din toate cele menționate anterior că, ținând seama de dispozițiile Acordului, reclamanta nu poate pretinde că deține vreun drept general de a participa la faza de negociere a celei de-a doua proceduri prevăzute de Acord sau, în contextul acestei spețe, vreun drept special de a participa la negocierea acordului-cadru.

83 Această considerație nu justifică totuși în sine inadmisibilitatea prezentei acțiuni. Particularitățile procedurii care a condus la adoptarea Directivei 96/34 în temeiul articolului 4 alineatul (2) din Acord solicită, într-adevăr, să se examineze, în plus, dacă eventuala nerespectare de către Consiliu sau de către Comisie a obligațiilor care le incumbă în cadrul acestei proceduri încalcă vreun drept al reclamantei a cărei protecție jurisdicțională presupune ca aceasta să fie considerată drept vizată în mod direct și individual, în temeiul anumitor

calități care îi sunt specifice sau al unei situații de fapt care o caracterizează în raport cu oricare altă persoană (a se vedea jurisprudența menționată, considerentul 69).

84 În această privință, trebuie să se constate că, în cazul în care inițiativa și controlul fazei de negociere propriu-zise a procedurii reglementate de articolele 3 alineatul (4) și 4 din Acord țin exclusiv de competența partenerilor sociali în cauză (a se vedea considerentele 75 și 76), atunci când aceștia din urmă încheie un acord a cărui punere în aplicare la nivel comunitar este solicitată în comun de către aceștia, în temeiul articolului 4 alineatul (2) din Acord, Consiliul acționează la propunerea Comisiei. Prin urmare, partenerii sociali în cauză își adresează cererea comună către Comisie care, recuperând controlul asupra procedurii, examinează dacă este necesar să prezinte o propunere în acest sens Consiliului.

85 Intervenția Comisiei trebuie să fie conformă cu principiile care guvernează acțiunea sa în domeniul politicii sociale, principii care sunt în special exprimate la articolul 3 alineatul (1) din Acord, conform căruia „Comisia are sarcina de a promova consultarea partenerilor sociali la nivel comunitar și de a lua orice măsură utilă pentru a facilita dialogul dintre aceștia, având grijă ca sprijinul acordat părților să fie echilibrat”. Astfel cum au indicat în mod întemeiat atât reclamanta, cât și Comisia, este vorba, în special pentru Comisie, în momentul în care aceasta din urmă dispune din nou de un drept de a interveni în desfășurarea procedurii, de a examina reprezentativitatea părților semnatare ale acestui acord.

86 De altfel, Comisia s-a angajat, în comunicarea sa, să verifice reprezentativitatea partenerilor sociali semnatare ai unui acord înainte de a propune Consiliului adoptarea unei decizii care impune punerea sa în aplicare la nivel comunitar. Prin urmare, aceasta a declarat la considerentul 39 din comunicarea sa că „va elabora propunerile de decizie pe care le va prezenta Consiliului, ținând seama de caracterul reprezentativ al părților contractante, de mandatul acestora și de legalitatea fiecărei clauze a convenției colective având în vedere dreptul comunitar, precum și de respectarea dispozițiilor privind întreprinderile mici și mijlocii menționate la articolul 2 alineatul (2)”.

87 În ceea ce îl privește, Consiliul are obligația de a verifica îndeplinirea de către Comisie a obligațiilor care îi sunt impuse prin dispozițiile Acordului, în caz contrar Consiliul riscând ratificarea unei nereguli de procedură care poate aduce atingere legalității actului pe care l-ar fi adoptat în cele din urmă.

88 Este necesar să se insiste asupra importanței pe care o are obligația care le revine Comisiei și Consiliului de a verifica reprezentativitatea partenerilor sociali semnatare ai unui acord încheiat în temeiul articolului 3 alineatul (4) și al articolului 4 din Acord, a cărui punere în aplicare la nivel comunitar îi este solicitată Consiliului. Într-adevăr, exact în momentul procedurii reglementate de dispozițiile menționate anterior, intervenția celor două instituții în cauză are ca efect conferirea unui temei comunitare de natură legislativă unui acord încheiat între partenerii sociali, fără a recurge la procedurile clasice de elaborare a unui text legislativ prevăzute în tratat, care implică participarea Parlamentului European. Rezultă din jurisprudență că participarea acestuia din urmă la procesul legislativ al Comunității reflectă, la nivel comunitar, un principiu democratic fundamental conform căruia popoarele participă la exercitarea puterii prin intermediul unei adunări reprezentative (Hotărârea Curții din 11 iunie 1991, Comisia/Consiliul, Cauza C-300/89, Rec. p. I-2867, considerentul 20, Hotărârea din 29

octombrie 1980, Roquettes Frères/Consiliul, Cauza 138/79, Rec. p. 3333, considerentul 33 și Hotărârea Maizena/Consiliul, Cauza 139/79, Rec. p. 3393, considerentul 34). În această privință, trebuie să se constate că, în conformitate cu jurisprudența menționată anterior, legitimitatea democratică a actelor adoptate de către Consiliu în temeiul articolului 2 din Acord rezultă din intervenția Parlamentului European în desfășurarea acestei prime proceduri (a se vedea considerentul 73).

89 În schimb, cea de-a doua procedură menționată la articolul 3 alineatul (4) și articolul 4 din Acord nu prevede intervenția Parlamentului European. Respectarea principiului democrației, pe care se întemeiază Uniunea, necesită – în absența participării Parlamentului European la procesul de adoptare a unui act legislativ – ca participarea popoarelor la acest proces să fie asigurată în mod alternativ, în speță prin intermediul partenerilor sociali care au încheiat acordul căruia Consiliul, hotărând cu majoritate calificată, la propunerea Comisiei, conferă un temei legislativ la nivel comunitar. Pentru a controla respectarea acestei cerințe, este de competența Comisiei și a Consiliului să verifice reprezentativitatea partenerilor sociali în cauză.

90 Această examinare le impune acestora să verifice dacă, având în vedere conținutul acordului în cauză, partenerii sociali semnatori ai acestuia din urmă dețin o reprezentativitate cumulată suficientă. Orice reprezentativitate cumulată deficientă trebuie să determine atât Comisia, cât și Consiliul să refuze punerea în aplicare a acordului încheiat la nivel comunitar. În acest ultim caz, partenerii sociali consultați de către Comisie în conformitate cu articolul 3 alineatele (2) și (3) din Acord, care nu ar fi încheiat acordul în cauză și a căror reprezentativitate proprie, în continuare având în vedere conținutul acordului, este necesară pentru a completa reprezentativitatea cumulată a semnatarilor, dispun de dreptul de a împiedica atât Comisia, cât și Consiliul să asigure punerea sa în aplicare la nivel comunitar printr-un act legislativ. Protecția juridică pe care o necesită existența unui astfel de drept presupune faptul că, atunci când partenerii sociali care nu semnează acordul și care întrunesc astfel de caracteristici, introduc o acțiune în anulare împotriva unui act al Consiliului care pune în aplicare acordul la nivel comunitar, în temeiul articolului 4 alineatul (2) din Acord, aceștia trebuie să fie considerați vizați în mod direct și individual de acest act. În această privință, trebuie să se constate că, de altfel, din motive similare, Curtea și Tribunalul au declarat deja ca admisibile acțiunile în anulare introduse împotriva unui act cu caracter normativ, în măsura în care exista o dispoziție de drept superior care impunea autorului actului să țină seama de situația specială a reclamantei (a se vedea Hotărârea Curții din 17 ianuarie 1985, Piraiki-Patraiki și alții/Comisia, Cauza 11/82, Rec. p. 207, considerentele 11 – 32, Hotărârea din 26 iunie 1990, Sofrimport/Comisia, Cauza C-152/88, Rec. p. I-2477, considerentele 11 - 13 și Hotărârea Tribunalului din 14 septembrie 1995, Antillean Rice Mills și alții/Comisia, cauzele conexate T-480/93 și T-483/93, Rec. p. II-2305, considerentele 67 - 78).

91 În speță, este necesar să se verifice, în primul rând, dacă atât Comisia, cât și Consiliul au verificat în mod efectiv caracterul suficient al reprezentativității cumulate a semnatarilor acordului-cadru. În această privință, rezultă din elementele prezentate de către Consiliu că s-a efectuat o astfel de examinare. Astfel, Consiliul și Comisia au explicat, în cadrul prezentei proceduri, că examinarea lor s-a axat, pe de o parte, pe gradul de reprezentativitate al semnatarilor și, pe de altă parte, pe reprezentativitatea acestora, având în vedere domeniul material de aplicare a acordului-cadru. Cel de-al treisprezecelea considerent din Directiva

96/34 indică, de altfel, faptul că, în conformitate cu articolul 4 alineatul (2) din Acord și ținând seama de reprezentativitatea părților semnatare ale acordului-cadru, Comisia a elaborat propunerea pe care a prezentat-o ulterior Consiliului. De asemenea, ca răspuns la o cerere a Tribunalului în temeiul unei măsuri de organizare a procedurii, Consiliul a depus extrasele documentelor din „grupul problemelor sociale ale Consiliului” privind ședințele din 22 februarie, 5 martie și 12 martie 1996, de unde reiese că problema referitoare la reprezentativitatea semnatarilor a făcut obiectul unor discuții în cadrul Consiliului.

92 În astfel de circumstanțe, simplele pretenții ale reclamantei, conform cărora atât Comisia, cât și Consiliul nu au examinat reprezentativitatea semnatarilor acordului-cadru, nu poate afecta realitatea controlului exercitat de către Comisie sau de către Consiliu, realitate întemeiată pe mijloacele de probă prezentate în acest sens de către Consiliu. În orice caz, este necesar să se semnaleze faptul că diferitele tabele prezentate de către Consiliu în anexă la duplica sa și studiul Comisiei care a servit drept bază la clasificarea partenerilor sociali pe lista care figurează la anexa 2 la comunicare, clasificare care nu a fost, de altfel, contestată la momentul respectiv de către reclamantă, demonstrează cel puțin că atât Consiliul, cât și Comisia au obligația de a fi informați cu privire la reprezentativitatea diferiților parteneri sociali implicați în prezenta cauză.

93 În al doilea rând, este necesar să se verifice dacă examinarea reprezentativității cumulate a semnatarilor acordului-cadru operată de către Comisie și Consiliu a îndeplinit cerințele necesare în această privință, astfel cum au fost expuse la considerentele 83 – 90.

94 În primul rând, este necesar să se aducă aminte că acest acord-cadru are ca obiect enunțarea cerințelor minime valabile pentru toate relațiile de muncă, indiferent care ar fi cadrul în care acestea se înscriu (a se vedea considerentul 65). Pentru a îndeplini condiția unei reprezentativități cumulate suficiente, este necesar, prin urmare, ca diferiții semnatori ai acordului-cadru să poată reprezenta toate categoriile de întreprinderi și de lucrători la nivel comunitar.

95 În continuare, trebuie să se constate că semnatarii acordului-cadru sunt, în prezentul caz, cei trei parteneri sociali calificați ca organizații interprofesionale cu caracter general de către Comisie în lista sa prevăzută în anexa 2 la comunicare, în raport, în special, cu organizațiile interprofesionale care reprezintă anumite categorii de lucrători sau de întreprinderi, printre care figurează și reclamanta.

96 *A priori*, nu i se poate reproșa Consiliului faptul că a considerat, pe baza aprecierii operate de către Comisie, că semnatarii acordului-cadru puteau dispune de o reprezentativitate cumulată suficientă având în vedere conținutul acordului-cadru, ținând seama de caracterul interprofesional și de vocația generală a acestora.

97 În cazul în care reclamanta nu contestă caracterul interprofesional al organizațiilor semnatare ale acordului-cadru, aceasta pretinde totuși că cele două organizații interprofesionale de întreprinderi, UNICE și CEEP, nu au o vocație mai generală decât cea pe care o dețin. În această privință, aceasta insistă, pe de o parte, asupra faptului că ea reprezintă

mult mai multe IMM-uri decât UNICE, de toate mărimile și, pe de altă parte, asupra faptului că CEEP reprezintă doar interesele întreprinderilor publice care, în termeni economici, nu sunt la fel de importante ca cele pe care reclamanta le apără.

98 În ceea ce privește UNICE, trebuie să se constate faptul că este evident că, la momentul încheierii acordului-cadru, UNICE reprezenta întreprinderi de toate mărimile din sectorul privat, în așa fel încât aceasta putea reprezenta IMM-urile și se număra printre membrii asociațiilor de IMM-uri, dintre care mulți erau, de altfel, și ei afiliați la reclamantă. Tabelul prevăzut în anexa 2 la duplică (p. 36), pe care reclamanta nu l-a comentat în cadrul ședinței, indică, de asemenea, faptul că organizațiile naționale afiliate la UNICE reunesc întreprinderi din domeniul industriei, al serviciilor, al comerțului, al artizanatului și IMM-uri.

99 În plus, reclamanta nu se poate prevala de un număr mai mare de IMM-uri reprezentate de către membrii săi în raport cu numărul de IMM-uri reprezentate de către membrii UNICE pentru a contesta caracterul general al UNICE. Într-adevăr, această situație este cu atât mai mult de natură să confirme decât să infirme caracterul general al UNICE, care este responsabil de apărarea intereselor întreprinderilor de orice fel, în raport cu caracterul mai special al unei organizații interprofesionale precum reclamanta. De asemenea, distincția evidențiată de către reclamantă între apărarea intereselor IMM-urilor pe care aceasta o poate asigura și cea care poate fi garantată de către UNICE ilustrează în mod complementar caracterul special al reclamantei, care apără în mod specific și în exclusivitate interesele unei categorii de întreprinderi, pe acelea ale IMM-urilor și caracterul general al UNICE, care apără interesele tuturor întreprinderilor din sectorul privat, printre care și pe acelea ale IMM-urilor. Rezultă din cele menționate anterior că, de fapt, a fost stabilit caracterul general al UNICE în momentul încheierii acordului.

100 În ceea ce privește CEEP, în cazul în care, fără îndoială reclamanta denigrează importanța economică a acesteia, aceasta nu contestă faptul că organizația interprofesională în cauză reprezintă totalitatea întreprinderilor din sectorul public la nivel comunitar, indiferent de mărimea lor. În această privință, caracterul general care îi este recunoscut în anexa 2 la această comunicare și la articolul 1 din Directiva 96/34 nu poate nici acesta contesta examinarea caracterului suficient al reprezentativității cumulate pe care Consiliul și Comisia au obligația să îl aibă. În plus, contrar situației reclamantei, se dovedește faptul că singura absență a CEEP din cadrul organizațiilor semnatare ale acordului-cadru ar fi afectat în mod fundamental caracterul suficient al reprezentativității cumulate a acestora din urmă, având în vedere conținutul acordului-cadru, întrucât o categorie specială de întreprinderi, cea din sectorul public, nu ar fi fost, în prezentul caz, deloc reprezentată.

101 În continuare, este necesar să se verifice dacă, astfel cum sugerează reclamanta, în pofida caracterului general al organizațiilor interprofesionale de întreprinderi care au încheiat acordul-cadru, reprezentativitatea cumulată a acestora, având în vedere conținutul său, nu era suficientă. În această privință, reclamanta pretinde că, ținând seama de numărul de IMM-uri pe care aceasta le reprezintă și de atenția deosebită rezervată acestei categorii de întreprinderi de articolul 2 alineatul (2) primul paragraf din Acord, absența sa de la negocierea acordului-cadru conduce în mod automat la o insuficiență a reprezentativității cumulate a partenerilor sociali responsabili de apărarea intereselor întreprinderilor. Reclamanta susține drept dovadă în acest

sens conținutul acordului-cadru care este deosebit de dăunător intereselor IMM-urilor, ceea ce contravine cerințelor articolului 2 alineatul (2) din Acord.

102 Criticile reclamantei nu pot fi acceptate. Mai întâi, trebuie să se constate faptul că acestea se întemeiază doar pe criteriul numărului de IMM-uri reprezentate de reclamantă însăși și de către UNICE. Chiar dacă acest criteriu poate fi luat în considerare în momentul în care se apreciază caracterul suficient al reprezentativității cumulate a semnatarilor acordului-cadru, nu poate fi prezentat ca fiind decisiv, având în vedere conținutul acestuia din urmă. Într-adevăr, dat fiind că acesta vizează toate relațiile de muncă (a se vedea considerentul 65 menționat anterior), nu este atât de importantă calitatea de întreprindere, cât cea de angajator. Deși Consiliul a declarat că majoritatea membrilor reclamantei, în principal artizanatul, nu includeau niciun angajat, aceasta nu a furnizat nicio dovadă tangibilă care să demonstreze contrariul, în pofida cererilor exprese formulate de Tribunal în cadrul ședinței. Cu această ocazie, reclamanta s-a limitat la a menționa câteva procente aleatorii referitoare la unul sau celălalt dintre statele membre care fac obiectul Acordului.

103 De asemenea, din diferitele tabele transmise de către reclamantă în anexă la replica sa și de către Consiliu în anexă la duplica sa reiese că dintre IMM-urile reprezentate de către reclamantă în cele paisprezece state membre care fac obiectul Acordului (5 565 300 potrivit tabelului prevăzut în anexa I la replică; 4 835 658, potrivit tabelului prevăzut în anexa 1 la duplică, completat de răspunsurile reclamantei la întrebările scrise ale Tribunalului și 6 600 000, la declarațiile verbale ale reclamantei la ședință), un sfert (2 200 000 din 6 600 000, potrivit reclamantei la ședință), chiar două sferturi (3 217 000 din 4 835 658, potrivit tabelului prevăzut în anexa 1 la duplică), din aceste IMM-uri sunt, de altfel, afiliate la o organizație reprezentată de către UNICE.

104 În continuare, reclamanta nu poate să întemeieze pe articolul 2 alineatul (2) primul paragraf din Acord un asemenea grad de reprezentativitate, încât acesta să implice în mod necesar faptul că, în absența sa, încheierea unui acord între organizațiile interprofesionale cu caracter general nu îndeplinește cerința unei reprezentativități cumulate suficiente. Este necesar să se amintească faptul că, în această privință, este vorba despre o dispoziție de drept material, a cărei respectare poate fi solicitată de către orice parte interesată, în cadrul căii de atac corespunzătoare (a se vedea considerentul 80).

105 În cele din urmă, în ceea ce privește interesele IMM-urilor, reiese chiar din termenii acordului-cadru că acestea nu au lipsit din cadrul negocierilor care au condus la încheierea acestuia. Astfel, considerentul 12 al condițiilor generale din acord prevede că „prezentul acord ține seama de necesitatea de a îmbunătăți cerințele politicii sociale, de a spori competitivitatea economiei comunitare și de a evita impunerea unor constrângeri administrative, financiare și legale într-un mod care ar putea împiedica crearea și dezvoltarea întreprinderilor mici și mijlocii”. De asemenea, clauza 2 alineatul (3) litera (f) din acordul-cadru precizează faptul că statele membre și/sau partenerii sociali pot, în special, „să autorizeze măsuri speciale pentru a îndeplini cerințele de funcționare și de organizare ale întreprinderilor mici”.

106 În orice caz, criticile pe care reclamanta le adresează cu privire la conținutul acordului-cadru, prevalându-se de o încălcare a articolului 2 alineatul (2) din Acord, nu indică nicidecum

faptul că vreuna din dispozițiile acesteia ar impune constrângeri administrative, financiare și legale într-un mod care ar împiedica crearea și dezvoltarea IMM-urilor. Este necesar să se precizeze, în această privință, că obiectul articolului 2 alineatul (2) primul paragraf din Acord nu este acela de a interzice adoptarea măsurilor care presupun constrângeri administrative, financiare și juridice pentru IMM-uri, ci mai degrabă de a asigura faptul că măsurile adoptate în domeniul social nu afectează în mod semnificativ crearea și dezvoltarea IMM-urilor, impunându-le acestora anumite constrângeri administrative, financiare și legale. În plus, se adevărește faptul că, în conformitate cu natura actului Consiliului de punere în aplicare a acordului-cadru, statele membre și/sau partenerii sociali continuă să dispună de o marjă de apreciere pentru a transpune cerințele minime adoptate în acest acord-cadru.

107 Mai întâi, reclamanta nu poate deduce din clauza 2 alineatul (3) literele (e) și (f) din acordul-cadru că întreprinderile mijlocii nu au capacitatea de a amâna acordarea concediului pentru creșterea copilului solicitat de către un lucrător. Textul clauzei 2 alineatul (3) litera (e) nu permite, într-adevăr, susținerea unui astfel de argument. În plus, se adevărește faptul că lista motivelor care permit utilizarea acestei capacități de a amâna acordarea concediului pentru creșterea copilului nu este exhaustivă întrucât, în conformitate cu dispozițiile acordului-cadru, această listă, plasată între paranteze, furnizează doar un anumit număr de exemple. Interpretarea clauzei 2 alineatul (3) litera (e) susținută de către reclamantă nu este, prin urmare, vădit întemeiată. De asemenea, formularea clauzei 2 alineatul (3) litera (f) din acordul-cadru trebuie să fie interpretată ca autorizând, în plus, doar în cazul întreprinderilor mici, ajustarea normelor privind exercitarea dreptului la concediu pentru creșterea copilului, în vederea îndeplinirii cerințelor de funcționare și de organizare ale acestor întreprinderi. Această capacitate suplimentară proprie micilor întreprinderi nu implică totuși faptul că, astfel cum sugerează reclamanta, întreprinderile mijlocii sunt private de dreptul care li se acordă prin clauza 2 alineatul (3) litera (e).

108 În continuare, în cazul în care este evident că textul acordului-cadru nu prevede posibilitatea unui regim de derogare de la protecția împotriva concedierii, pentru cazul în care interesele economice ale angajatorului sunt prejudiciate prin menținerea contractului de muncă în decursul și după concediu pentru creșterea copilului, trebuie să se constate că, pe lângă faptul că posibilitatea de a autoriza o întrerupere a contractului de muncă de către angajator cu ocazia concediului pentru creșterea copilului anulează orice sens al noțiunii înseși de concediu pentru creșterea copilului, reclamanta nu a stabilit și nici nu a explicat în fața Tribunalului, în ce măsură absența unei astfel de posibilități pentru IMM-uri corespunde, în speță, impunerii unei constrângeri administrative, financiare și legale, într-un mod care ar putea împiedica crearea și dezvoltarea întreprinderilor mici și mijlocii.

109 În cele din urmă, dispozițiile acordului-cadru privind durata concediului pentru creșterea copilului nu pot, luate ca atare, încălca articolul 2 alineatul (2) primul paragraf din Acord. Într-adevăr, clauza 2 alineatul (1) din acordul-cadru definește o durată minimă care nu poate fi redusă a concediului pentru creșterea copilului echivalentă cu trei luni, fără a impune totuși o durată maximă în mod general și absolut, aceasta putând fi definită la stadiul de transpunere. Aceasta precizează că „în temeiul prezentului acord, sub rezerva clauzei 2 alineatul (2), se acordă lucrătorilor, bărbați și femei, un drept individual la concediu pentru creșterea copilului, pe baza nașterii sau adopției unui copil, pentru a le da posibilitatea să îngrijească acel copil pe o perioadă de cel puțin trei luni până la o vârstă de cel mult opt ani care urmează să fie stabilită

de statele membre și/sau de partenerii sociali”. Prin urmare, termenii utilizați în această dispoziție demonstrează, pe de o parte, că această dispoziție nu impune constrângeri administrative, financiare și legale într-un mod care ar putea împiedica crearea și dezvoltarea IMM-urilor și, pe de altă parte, că există o marjă de apreciere considerabilă pentru cei care vor fi responsabili de punerea în aplicare a acordului-cadru.

110 Rezultă că, în conformitate cu obligațiile pe care le impune în special respectarea unui principiu democratic fundamental, Comisia și Consiliul au considerat în mod întemeiat că reprezentativitatea cumulată a semnatarilor acordului-cadru era suficientă având în vedere conținutul acestuia pentru a-l pune în aplicare la nivel comunitar, prin intermediul unui act legislativ al Consiliului, în conformitate cu articolul 4 alineatul (2) din Acord. Este necesar să se sublinieze că această constatare, care se circumscrie prezentei cauze, nu afectează nici reprezentativitatea proprie a reclamantei în calitate de organizație interprofesională care reprezintă în mod specific și în exclusivitate interesele IMM-urilor, nici aprecierea caracterului suficient al reprezentativității cumulate a partenerilor sociali semnatari ai oricărui alt acord a cărui punere în aplicare este solicitată Consiliului în temeiul articolului 4 alineatul (2) din Acord.

111 Prin urmare, reclamanta nu a reușit să demonstreze că, în speță, ținând seama de reprezentativitatea sa, aceasta se distinge de toate celelalte organizații de parteneri sociali consultate de către Comisie, care nu au încheiat acordul-cadru și că aceasta era, prin urmare, îndreptățită să solicite Consiliului să împiedice punerea în aplicare a acordului-cadru la nivel comunitar (a se vedea considerentul 90).

112 Din considerațiile precedente rezultă că, întrucât reclamantei nu i s-a adus atingere prin Directiva 96/34 în virtutea unei situații de fapt care îi este specifică sau a unor caracteristici proprii care o disting în raport cu oricare altă persoană, aceasta nu poate fi considerată, în speță, drept vizată în mod direct și individual de directiva menționată anterior. Prin urmare, trebuie să se declare acțiunea ca inadmisibilă.

Cu privire la cheltuielile de judecată

113 În conformitate cu articolul 87 alineatul (2) din Regulamentul de procedură, partea care cade în pretenții este obligată la plata cheltuielilor de judecată, în cazul în care s-a solicitat acest lucru. Întrucât reclamanta și părțile care au intervenit în sprijinul acesteia au căzut în pretenții și Consiliul a solicitat condamnarea acestora la plata cheltuielilor de judecată, reclamanta și intervenienții trebuie obligați la plata cheltuielilor de judecată.

114 În temeiul articolului 87 alineatul (4) din Regulamentul de procedură, statele membre și instituțiile care au intervenit în litigiu suportă propriile cheltuieli de judecată. Prin urmare, Comisia, intervenientă, își va suporta propriile cheltuieli de judecată.

Pentru aceste motive,

TRIBUNALUL DE PRIMĂ INSTANȚĂ (Camera a patra extinsă),

hotărăște:

- 1) Respinge acțiunea ca inadmisibilă.**
- 2) Obligă reclamanta și părțile care au intervenit în sprijinul acesteia la plata cheltuielilor efectuate de către Consiliu.**
- 3) Obligă Comisia la suportarea propriilor cheltuieli de judecată.**

Lindh

García-Valdecasas

Lenaerts

Cooke

Jaeger

Pronunțată în ședință publică la Luxemburg, 17 iunie 1998.

Grefier
H. Jung

Președinte
P. Lindh